

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DIH-023-19(7)/16/AnŁ

Warszawa, 7 kwietnia 2016 r.

DECYZJA DIH-1/39/2016

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 23), art. 1 ust. 3 oraz art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 148, z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu odwołania przedsiębiorcy DINO Polska S.A. z siedzibą w Krotoszynie od decyzji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Poznaniu z dnia 15 stycznia 2016 r. (Nr akt: D/LE.ŻG.8361.219.2015), którą na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 678, z późn. zm.) wymierzono karę pieniężną w wysokości 2 000,00 zł (słownie: dwa tysiące złotych 00/100), z tytułu wprowadzenia do obrotu jednej partii zafałszowanych jaj klasy wagowej L-duże, o łącznej wartości 63,57 zł, wyprodukowanych przez Polskie Fermy Grupa Producentów Sp. z o.o. z siedzibą we Włostowej, **uchyla zaskarżoną decyzję w całości oraz umarza postępowanie pierwszej instancji w całości.**

UZASADNIENIE

W toku kontroli przeprowadzonej w dniach od 6 do 12 października 2015 r. przez inspektorów reprezentujących Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Poznaniu – zwanego dalej również „*Wielkopolskim WIIH*” – w markecie „DINO” przy ul. Jagiellońskiej 27a w Przemęcie, należącym do przedsiębiorcy DINO Polska S.A. z siedzibą w Krotoszynie – zwanego dalej również „*stroną*” – oceniono prawidłowość zadeklarowanej w oznakowaniu klasy wagowej między innymi dla jednej partii jaj kurzych składającej się z 13 opakowań á 10 szt., w cenie 4,89 zł/op., o łącznej wartości 63,57 zł, wyprodukowanych przez Polskie Fermy Grupa Producentów Sp. z o.o. z siedzibą we Włostowej, oznakowanych na opakowaniu klasą wagową L – duże – zwanych dalej „*jajami*”.

Ocenę przeprowadzono w kontrolowanej placówce przy użyciu legalizowanej wagi o dokładności pomiaru 1 g. Zważono wszystkie jaja w skontrolowanej partii, tj. 130 sztuk, stwierdzając, że:

- 113 sztuk posiadało masę zgodną z zadeklarowaną klasą wagową L – duże, która zgodnie z przepisem art. 4 rozporządzenia Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj (Dz. U. L 163 z 24.06.2008,

s. 6 z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 589/2008”, oznacza jaja z przedziału: $73 \text{ g} > \text{masa} \geq 63 \text{ g}$;

- 17 sztuk (13,1% w partii) posiadało masę niższą niż 63 g, nieodpowiadającą zadeklarowanej klasie wagowej L – duże, a odpowiadającą następnej niższej klasie wagowej M – średnie ($63 \text{ g} > \text{masa} \geq 53 \text{ g}$), ponieważ:
 - o 10 sztuk miało masę 62 g,
 - o 7 sztuk miało masę 61 g.

Wielkopolski WIIH stwierdził, że zgodnie z art. 27 ust. 2 rozporządzenia nr 589/2008 w skontrolowanej partii jaj mogło być 20% jaj o klasie wagowej graniczącej z klasą zadeklarowaną na opakowaniu, w tym 10% jaj następnej niższej klasy wagowej.

W związku z powyższym organ uznał, że skontrolowana jedna partia jaj zawierająca 13,1% jaj następnej niższej klasy wagowej nie odpowiada deklaracji w oznakowaniu pod względem klasy wagowej.

Powyższe ustalenia udokumentowano w Protokole kontroli z dnia 12 października 2015 r. (nr akt kontroli D.LE.ŻG.8361.219.2015) oraz jego załączniku nr 1. Przedstawiciel kontrolowanego podpisał protokół nie zgłaszając uwag.

Pismem z 11 listopada 2015 r. producent ww. jaj, tj. przedsiębiorca Polskie Fermy Grupa Producentów Sp. z o.o. we Włostowej, poinformował Wielkopolskiego WIIH, że jaja opuszczające jego zakład były zgodne z przepisami. Stwierdził ponadto, że jaja tracą masę w wyniku naturalnych procesów parowania oraz, że zgodnie z badaniami Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu należy w związku z tym stosować wyższe tolerancje przy ocenie oznaczonej klasy wagowej. Producent zwrócił też uwagę, że z 17 sztuk kwestionowanych jaj, 10 sztuk posiadało masę mniejszą do 1 g przy dokładności wagi +/- 1 g.

Pismem z 19 listopada 2015 r. (znak D/LE.ŻG.8361.219.2015), Wielkopolski WIIH zawiadomił przedsiębiorcę DINO Polska S.A. z siedzibą w Krotoszynie o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie wymierzenia kary pieniężnej, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 678, z późn. zm.) – zwanej dalej „ustawą o jakości handlowej”, z tytułu wprowadzenia do obrotu ww. jednej partii jaj zafalszowanej pod względem deklaracji w oznakowaniu dotyczącej klasy wagowej. Poinformował także o przysługującym stronie prawie do zapoznania się z aktami sprawy oraz wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów.

Strona skorzystała z przysługujących jej praw. W piśmie z 27 listopada 2015 r., powołując się na art. 27 ust. 2 oraz art. 26 ust. 3 rozporządzenia nr 589/2008 strona podniosła, że dopuszczalny limit tolerancji wagowej dla zakwestionowanej partii jaj wynosił 20%, co zdaniem strony wskazywało, że ww. partia zawierająca 17 sztuk jaj niższej klasy wagowej, stanowiących 13,1% ogólnej liczby jaj w tej partii, była zgodna z zadeklarowaną klasą wagową. W tym samym piśmie z 27 listopada 2015 r. strona przekazała stanowisko

producenta jaj oraz opracowanie pt. „Dynamika ususzki w jajach kurzych” wykonane przez Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu na zlecenie producenta.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, decyzją z dnia 15 stycznia 2016 r. (nr akt: D/L.ŻG.8361.219.2015), Wielkopolski WIIH wymierzył stronie karę pieniężną w oparciu o art. 40a ust. 1 pkt 4 ustawy o jakości handlowej w wysokości 2 000 zł (słownie: dwa tysiące złotych). Organ pierwszej instancji nie przychylił się do argumentacji przedstawionej przez stronę w piśmie z 27 listopada 2015 r. wraz z załącznikami.

Pismem z 1 lutego 2016 r., uzupełnionym pod względem formalnym w piśmie z 1 marca 2016 r., strona złożyła odwołanie do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej również „Prezesem UOKiK”.

Zaskarżonej decyzji strona zarzuciła naruszenie przepisów:

- art. 40a ust. 1 pkt 4 ustawy o jakości handlowej poprzez błędne przyjęcie, że strona wprowadziła do obrotu produkty zafałszowane;
- art. 27 ust. 2 rozporządzenia nr 589/2008 poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, że odwołująca się strona przekroczyła dopuszczalne normy, co skutkowało na błędnym uznaniu, że odwołująca się wprowadziła do obrotu zafałszowane produkty.

W uzasadnieniu strona podtrzymała swoje stanowisko przedstawione w toku postępowania organu pierwszej instancji w piśmie z 27 listopada 2015 r., sprowadzające się do konkluzji, że zakwestionowana jedna partia jaj mieściła się w ustawowych granicach błędu określonych w art. 27 ust. 2 rozporządzenia nr 589/2008 i nie spełniała definicji artykułu rolno-spożywczego zafałszowanego.

Stawiając powyższe zarzuty strona wniosła o uchylenie decyzji w całości, ewentualnie zmianę decyzji poprzez wymierzenie kary pieniężnej w minimalnej wysokości.

Pismem z 10 marca 2016 r. (znak DIH-023-19(6)/16/AnŁ), Prezes UOKiK poinformował przedsiębiorcę DINO Polska S.A. z siedzibą w Krotoszynie, że przed wydaniem rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie, stronie biorącej udział w postępowaniu administracyjnym przysługuje, na podstawie art. 10 Kpa, prawo do zapoznania się z aktami sprawy, a także wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Strona nie skorzystała z tych uprawnień.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Wprowadzane do obrotu artykuły rolno-spożywcze, w myśl art. 4 ust. 1 ustawy o jakości handlowej, powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania, oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta. Jakość handlowa, jak stanowi art. 3 pkt 5 tej ustawy, to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące m.in. jego właściwości organoleptycznych i fizykochemicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu

produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

Wymagania jakości handlowej dla jaj w zakresie klas wagowych zostały określone w art. 4 i 27 rozporządzenia nr 589/2008. Jaja klasyfikuje się do czterech klas: XL - bardzo duże: masa ≥ 73 g; L - duże: $73 \text{ g} > \text{masa} \geq 63$ g; M - średnie: $63 \text{ g} > \text{masa} \geq 53$ g; S - małe: masa < 53 g (art. 4 ust. 1). Partie z zadeklarowaną klasą wagową liczące 180 i więcej sztuk jaj mogą zawierać nie więcej niż 10 % jaj klasy wagowej graniczącej z klasą oznaczoną na opakowaniu, nie więcej jednak niż 5 % jaj następnej niższej klasy wagowej (art. 27 ust. 1). Gdy kontrolowana partia zawiera mniej niż 180 jaj, zwiększa się dwukrotnie marginesy określone w ust. 1 (art. 27 ust. 2).

Według definicji określonej w art. 3 pkt 10 ustawy o jakości handlowej, artykuł rolno-spożywczy zafałszowany to produkt, którego skład jest niezgodny z przepisami dotyczącymi jakości handlowej poszczególnych artykułów rolno-spożywczych, albo produkt, w którym zostały wprowadzone zmiany, w tym zmiany dotyczące oznakowania, mające na celu ukrycie jego rzeczywistego składu lub innych właściwości, jeżeli niezgodności te lub zmiany w istotny sposób naruszają interesy konsumentów, w szczególności jeżeli:

- a) dokonano zabiegów, które zmieniły lub ukryły jego rzeczywisty skład lub nadały mu wygląd produktu zgodnego z przepisami dotyczącymi jakości handlowej,
- b) w oznakowaniu podano nazwę niezgodną z przepisami dotyczącymi jakości handlowej poszczególnych artykułów rolno-spożywczych albo niezgodną z prawdą,
- c) w oznakowaniu podano niezgodne z prawdą dane w zakresie składu, pochodzenia, terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, zawartości netto lub klasy jakości handlowej.

Ustawa o jakości handlowej stanowi w art. 40a ust. 1 pkt 4, że każdy, kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze zafałszowane, podlega karze pieniężnej w wysokości nie wyższej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, nie niższej jednak niż 1 000 zł.

W niniejszej sprawie, w toku kontroli jakości handlowej przeprowadzonej przez Wielkopolskiego WIIH w sklepie należącym do strony stwierdzono, że jedna ww. partia 130 sztuk jaj oznakowana na opakowaniu informacją o klasie wagowej L – duże, to jest klasą odpowiadającą zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 589/2008 przedziałowi: $73 \text{ g} > \text{masa} \geq 63$ g, zawierała:

- 113 sztuk jaj o masie zgodnej z zadeklarowaną klasą wagową;
- 17 sztuk jaj (13,1% w partii) o masie niezgodnej z zadeklarowaną klasą wagową L – duże, a odpowiadającą następnej niższej klasie wagowej M – średnie ($63 \text{ g} > \text{masa} \geq 53$ g), ponieważ:
 - o 10 sztuk miało masę 62 g,

- o 7 sztuk miało masę 61 g.

Organ pierwszej instancji stwierdził, że udział jaj o masie niższej niż zadeklarowana klasa wagowa przekroczył limit tolerancji określony w art. 27 ust. 2 rozporządzenia nr 589/2008 (stwierdzono 13,1% jaj następnej niższej klasy wagowej przy tolerancji 10%). W związku z powyższym organ uznał ww. partię za zafałszowaną pod względem klasy wagowej.

Rozpatrując niniejszą sprawę w wyniku wniesionego odwołania Prezes UOKiK stwierdził, że zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala stwierdzić z całkowitą pewnością, iż zakwestionowane jaja nie odpowiadały wymaganiom art. 4 ust. 1 w związku z art. 27 ust. 2 rozporządzenia nr 589/2008. Wielkopolski WIIH przeprowadził ocenę masy przy użyciu legalizowanej wagi o dokładności pomiaru 1 g i stwierdził, że w skontrolowanej partii znajdowało się 17 sztuk jaj następnej niższej klasy wagowej w odniesieniu do klasy oznaczonej na opakowaniu, przy czym w przypadku 10 sztuk wynik pomiaru wyniósł 62 g, a w przypadku 7 sztuk – 61 g. W ocenie Prezesa UOKiK, dokładność pomiaru specyficznego dla użytej wagi wynosząca 1 g, nie pozwalała wykluczyć z całą pewnością, iż wynik pomiaru 62 g nie wyniósł faktycznie 63 g, czyli wartości granicznej, ale prawidłowej dla zadeklarowanej klasy wagowej L – duże. Wątpliwości co do wyniku pomiaru należało rozstrzygnąć na korzyść strony lub powtórzyć pomiar na innym, dokładniejszym urządzeniu, czego organ pierwszej instancji nie uczynił.

Organ drugiej instancji uznał więc za udowodnione, że w skontrolowanej partii 130 jaj znajdowało się 7 sztuk jaj następnej niższej klasy wagowej w odniesieniu do klasy oznaczonej na opakowaniu, to jest 5,4% w partii, a nie 17 sztuk (13,1% w partii) jak ustalił organ pierwszej instancji. Zgodnie z art. 27 ust. 2 rozporządzenia nr 589/2008, skontrolowana partia jaj mogła zawierać nie więcej niż zawierać nie więcej niż 20% jaj klasy wagowej graniczącej z klasą oznaczoną na opakowaniu, nie więcej jednak niż 10% jaj następnej niższej klasy wagowej. Tym samym, oceniona w niniejszej sprawie partia zawierająca 5,4% jaj następnej niższej klasy wagowej, a w pozostałej części jaja zgodne z oznaczoną klasą wagową, odpowiadała wymaganiom jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej. Wielkopolski WIIH niesłusznie ustalił, że przedsiębiorca DINO Polska S.A. z siedzibą w Krotoszynie wprowadził do obrotu artykuł rolno-spożywczy zafałszowany i bezpodstawnie wymierzył stronie karę pieniężną z tego tytułu. Zaskarżoną decyzję organu pierwszej instancji należy zatem na podstawie art. 138 § 1 pkt 2 uchylić w całości oraz umorzyć postępowanie w tej sprawie jako bezprzedmiotowe.

Prezes UOKiK przychylił się do stanowiska strony, iż nie wprowadziła ona do obrotu produktów zafałszowanych i nie podlegała sankcji określonej w art. 40a ust. 1 pkt 4 ustawy o jakości handlowej, aczkolwiek wyłącznie z przyczyn opisanych powyżej.

Odnosząc się do argumentu strony dotyczącego braku podstaw do ukarania strony z tytułu wyprowadzenia do obrotu zafałszowanego artykułu rolno-spożywczego w sytuacji, gdy

zafalszowanie polega na niezgodności z deklaracją jakościową producenta, strona nie dopuściła się zafalszowania, a co więcej, prawidłowo przechowywała ten produkt, Prezes UOKiK wyjaśnia, co następuje. Karze pieniężnej określonej w art. 40a ust. 1 pkt 4 ustawy o jakości handlowej podlega każdy podmiot, który wprowadził do obrotu produkt zafalszowany, także sprzedawca detaliczny niebędący producentem. Odpowiedzialność z tego tytułu ma charakter obiektywny, a przesłanką jej przyjęcia jest tylko fakt wprowadzenia produktu do obrotu, przepis nie przewiduje możliwości badania przez organy Inspekcji Handlowej istnienia winy bądź jej braku po stronie podmiotu, u którego wykryto artykuł nieodpowiadający jakości handlowej (por. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 4 lipca 2012 r. sygn. II GSK 917/11 i Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 4 sierpnia 2010 r. sygn. akt VI SA/Wa 894/10). Należy zauważyć, że od 30 listopada 2015 r. na mocy nowelizacji art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1505), przesłanka stopnia zawinienia nie jest też brana pod uwagę na etapie ustalania wysokości kary pieniężnej.

Organ drugiej instancji nie podzielił także argumentacji strony dotyczącej niewłaściwego zastosowania art. 27 ust. 2 rozporządzenia nr 589/2008 w zaskarżonej decyzji. W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że wskazany przepis jednoznacznie określa poziomy tolerancji, które należy stosować podczas oceny oznaczonej klasy wagowej i nie daje on podstaw, by organy administracji stosowały inne, większe marginesy tolerancji. Procedury kontroli zawarte w rozporządzeniu nr 589/2008 (w szczególności w art. 24 i 27) nie przewidują dodatkowych tolerancji z tytułu wieku jaj w przypadku sprawdzenia rzetelności klasyfikacji wagowej (w przeciwieństwie do kontroli jakości, która w art. 26 rozróżnia tolerancje w zależności od etapu obrotu). Skoro ww. przepis w art. 27 określa szczegółowo tolerancje w zakresie masy jednostkowej jaj w kontrolowanej partii, to należy uznać, że ustawodawca nie dopuścił większych niezgodności masy. Równie istotnym argumentem jest to, że informacje na temat klasy wagowej jaj są w istocie przeznaczone dla konsumentów finalnych. W myśl art. 3 ust. 1 ww. rozporządzenia nr 1169/2011, podawanie informacji na temat żywności służy wysokiemu poziomowi ochrony zdrowia i interesów konsumentów przez zapewnienie konsumentom finalnym podstaw do dokonywania świadomych wyborów oraz bezpiecznego stosowania żywności, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań zdrowotnych, ekonomicznych, środowiskowych, społecznych i etycznych. Ponadto, od klasy wagowej uzależniona jest najczęściej cena sprzedaży jaj (np. w skontrolowanej placówce należącej do strony, jak dokumentuje protokół kontroli w aktach sprawy, jaja klasy wagowej M – średnie kosztowały 3,69 zł/10 szt., natomiast klasy wagowej L – duże 4,89 zł/10 szt.). W związku z powyższym, uwzględnienie przez przedsiębiorców oraz organy kontroli dodatkowych, pozaprawnych tolerancji w tym zakresie naruszyłoby interesy ekonomiczne konsumentów i ich prawo do rzetelnej informacji.

Ponadto, zdaniem Prezesa UOKiK, strona niewłaściwie interpretuje zapisy art. 27 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 589/2008 wskazując w odwołaniu, że do skontrolowanej partii jaj należało zastosować wyłącznie tolerancję 20%. Należy zauważyć że przepisy te przewidują dwa limity tolerancji, tj. określają dopuszczalny procentowy udział jaj klasy wagowej graniczącej z klasą oznaczoną na opakowaniu (to jest klasy wyższej i niższej) oraz dopuszczalny udział jaj następnej niższej klasy wagowej. Partie z zadeklarowaną klasą wagową liczące 180 i więcej sztuk jaj mogą zawierać nie więcej niż 10% jaj, nie więcej jednak niż 5% następnej niższej klasy wagowej (art. 27 ust. 1). Gdy kontrolowana partia zawiera mniej niż 180 jaj, zwiększa się dwukrotnie marginesy określone w ust. 1 (art. 27 ust. 2). Stosując ww. przepisy w niniejszej sprawie, której przedmiotem były jaja klasy wagowej L – duże z partii o wielkości 130 sztuk, należało przyjąć tolerancję nie więcej niż 20% jaj klasy wagowej graniczącej z klasą oznaczoną na opakowaniu oraz nie więcej niż 10% jaj następnej niższej klasy wagowej, czyli tak, jak to uczynił organ pierwszej instancji.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jak wynika z art. 5 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej, jest organem wyższego stopnia w stosunku do wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej. Zatem, w myśl art. 127 § 2 Kpa w związku z art. 1 ust. 3 ustawy o Inspekcji Handlowej, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest organem właściwym do rozpatrzenia wniesionego odwołania.

Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 2 Kpa organ odwoławczy wydaje decyzję, w której uchyla zaskarżoną decyzję w całości albo w części i w tym zakresie orzeka co do istoty sprawy albo uchylając tę decyzję – umarza postępowanie pierwszej instancji w całości albo w części.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów orzekł, jak w sentencji.

Niniejsza decyzja jest ostateczna w trybie postępowania administracyjnego.

Pouczenie

Zgodnie z art. 52 § 1, art. 53 § 1, art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, z późn. zm.) od niniejszej decyzji przysługuje skarga wnoszona do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

z up. PREZESA
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Inspekcji Handlowej
Dariusz Łomowski